

Eduskunnan talousvaliokunta

HE 134/2017 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tulotietojärjestelmästä ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Esityksen taloudelliset vaikutukset

Uudistuksen ensimmäisessä vaiheessa toteutetaan työnantajia koskeva palkkatietojen rekisteröinti. Työnantajien pakollisina toimittamat tiedot vastaavat laajuudeltaan nykyistä verohallinnolle tehtävää vuosi-ilmoitusta. Pakollisten tietojen tietosisältö on liian suppea eikä Kela ei yksin näillä tiedoilla saa etuusratkaisuja tehdyksi. Tämä tarkoittaa sitä, että sekä työnantajilta että asiakkailta joudutaan edelleen jatkossakin erikseen selvittämään puuttuvat tiedot. Tilanteen korjaaminen edellyttää etuuslakien muutoksia tai sitä, että työnantajat toimittavat Kelan tarvitsemat tiedot vapaaehtoisina tietoina.

Esityksessä arvioidaan, että Kelan etuuksien väärinkäytöksiä ja takaisinperintöjen vähenemisen kautta seuraavien etuusmenojen säästöjen olevan noin 2 – 9 miljoonaa euroa vuodessa. Säästöjen saaminen edellyttää, että Kela saa tarvitsemansa tiedot kattavasti rekisteristä jo uudistuksen ensimmäisessä vaiheessa.

Tulorekisterilain edellyttämät muutokset Kelan soveltamaan lainsäädäntöön

Lakiesityksen hyötyjen saavuttaminen edellyttää muutoksia Kelan toimeenpanemiin etuuslakeihin. Tarkennuksia tarvitaan mm. eräiden etuuslakien tulokäsitteisiin, tulojen yhteensovittamiseen ja tulovalvontaa koskeviin säännöksiin sekä toimeentulotuen tiedonsaantioikeuksien laajennukseen. Asiasta on alustavasti sovittu niin, että lainsäädäntömuutoksia viedään eteenpäin sosiaali- ja terveysministeriön johdolla.

Lopuksi

Kansaneläkelaitos pitää tulorekisteriä hyvänä ja tervetulleena uudistuksena asiakkaiden, Kelan, työnantajien ja viranomaisten näkökulmasta.

Rekisteri mahdollistaa toiminnan kehittämisen monilla tavoin. Tarve saada tietoja asiakkailta itseltään vähenee. Lisäksi etuushakemusten käsittely nopeutuu, mikä vähentää asiakkaiden yhteydenottojen tarvetta Kelaan sekä helpottaa asiakkaiden sopeutumista uuteen elämäntilanteeseen. Todennäköisesti tulorekisteri tuo myös kustannus-, synergia- ja muita hyötyjä Kelan ja muiden viranomaisten väliseen tietojenvälitykseen. Asiakkaiden kannalta on sujuvaa, että tulorekisteri tarjoaa heille mahdollisuuden sähköisen asiointipalvelun kautta seurata omia tulotietojaan ja tarkistaa, että työnantaja on hoitanut heitä koskevat ilmoittamisvelvollisuudet.

Hyödyt eivät tule automaattisesti, vaan niiden saavuttaminen edellyttää kaikilta toimijoilta jatkokehittämistä. Rekisterin pakollinen tietosisältö, rekisterin käyttäjien tietojärjestelmät, palveluprosessit, tulorekisteriyksikön toiminnan tarkentaminen sekä verohallinnon nykyisten menettelyjen kehittäminen esim. keskittämällä suorituksen saajille vuosittain toimitettavien todistusten (etuuskertymät) lähettäminen tulorekisteriyksikön tehtäväksi, mahdollistavat näiden hyötyjen saavuttamisen.

Petri Lemettinen

lakimies